

La tribuna

Lletra i música

«Perpinyà» i Palacio no poden ser, al segle XXI, els llocs on es decideix el futur d'Andorra

FERRAN
Goya

Creient i lliure onze segles, creient i lliure vull ser, isiguen els furs mos tutors i mos Prínceps defensors!

Eren temps en els que, davant la passivitat –ço era impotència?– del poble, el copríncep promovia una carretera, impulsava el cadastre o fins i tot havia d'escriure l'himne de la Pàtria; per acabar... la música la posava un mossèn.

Cent anys després de les inspiracions poètiques de **Joan Benlloch i Vivó** hi ha dies que hom te la sensació que les coses han canviat ben poc. L'homilia de Meritxell posant la llei de Déu per sobre de la dels homes, insistia en el missatge (la lletra) de la preeminència jeràrquica dels representants de Déu a la terra.

La meua primera reacció indignada va ser la de piular al twitter: «inacceptable per als demòcrates l'homilia del bisbe d'Urgell». Altra vegada havia ignorat els consells de **Nietzsche**: «... habitar l'ull a la calma, a la paciència, a deixar-que-les-coses-se'ns-apropin; aprendre a ajornar el judici, a comprendre el cas particular des de tots els costats; no reaccionar tot seguit a un estímul».

El temps passa i la memòria flaqueja; els arxius ajuden a no oblidar. Fa deu anys el copríncep **Vives** deia: «he vingut a aquesta centenària i venerable Casa de la Vall a jurar l'exercici de les meves funcions de copríncep d'acord amb la nostra Constitució». I continuava: «Després de la Constitució de 1993 el sentit del jurament del copríncep episcopal conserva els mateixos continguts essencials. Es tracta de garantir els drets inviolables i imprescriptibles de la persona, els quals constitueixen el fonament de l'ordre polític, la pau social i la justícia, així com de reconèixer que la Constitució vincula a tots els poders públics i, consegüentment, al copríncep, els poders del qual de-

riven d'ella».

Moltes més lloances (la música) va pronunciar **Joan-Enric Vives** el dia del seu jurament el 10 de juliol de 2003, agraïnt el Consell General la seva sensibilitat per a respondre l'anhel de prestar jurament davant els elegits «que exerciu les funcions sobiranes de legislar i d'impulsar i controlar el Govern».

Per Meritxell de 2013 les paraules han estat menys afalagadores; a mi em recorden l'advertència (la lletra) que va fer en la part final del seu discurs de jurament: «Estic segur que la saviesa, la prudència i el bon sentit del nostre poble, com ho ha demostrat al llarg de la seva història, sabran crear, mantenir i enfortir les condicions necessàries que donin suport a la institució dels coprínceps (...) Cap raó no pot justificar l'abandonament d'aquest terreny comú perquè comportaria sempre obrir un procés de degradació institucional, amb greus connotacions i riscos de conseqüències imprevisibles».

No hi ha, per tant, massa novetat en les paraules del Sr. Bisbe; fidel al seu estil, els seus discursos (¿homilies?) estan trufats d'allò que es diu «una de freda i una de calenta». Potser el dia 8 se li va anar la mà en la «freda»(?).

Tanmateix, hem d'intentar sortir del parany del marc conceptual mil·lenari de la Mitra. Les pressions dels ciutadans indignats a través dels fòrums d'Internet reclamen «respostes immediates i contundents», el «cos» també ens ho demana. Però seguint els consells de **Nietzsche**, hem de saber resistir i no reaccionar a la provocació; la millor resposta a un desafiament no és la verbositat incendiària.

També ens equivoquem si personalitzem en l'actual copríncep episcopal, l'anacronisme i la contradicció que suposa la supervivència d'un «estat pontifici» en l'Europa del segle XXI. Des de dècades, l'estratègia de la Mitra és invariable. Ho explicava **Joan Martí i Alanis** en una entrevista al diari *Avui* el 28 de maig de 1978, responnent a una pregunta sobre una eventual dimissió seva: «la possibilitat de di-

ÀLEX LARA

mitir existeix en si mateixa. Però de fet no, perquè el poble andorrà no ho vol. Han existit a la història diversos casos de renúncia tant del costat francès com

del costat episcopal. Per exemple, han estat els andorrans els qui van demanar a **Napoleó** de restablir el seu poder. Hi ha hagut bisbes que s'han abstenut de nomenar representants. Però el poble ha demanat al seu successor de restablir el seu poder. Aquest poble, d'alguna manera, els coopta».

Si és cert que, fins ara, en tots els moments de convulsió social i política al nostre entorn (1789, 1866, 1914, 1936 i 1978-93) els prohoms d'Andorra –ço ha estat el poble?– han acabat «cooptant» els coprínceps, preferint la comoditat irresponsable d'un «Peter Pan» que vol

Els «furs» i privilegis ja no ens tutel·len i els prínceps ja no poden defensar-nos, ni posar «la lletra i la música» de les nostres vides

continuar vivint sota la tutela de «mos prínceps defensors».

A AQUESTES ELITS (¿seran els «grups de pressió» bons?) sempre el hi ha espantat l'idea d'un canvi institucional que trenqui la inèrcia de segles; conservadores i calculadores sempre han estat temeroses de les «conseqüències imprevisibles» que tindria per als seus privilegis.

Però per al poble sempre serà necessari explorar i analitzar alternatives, acotar «conseqüències» i examinar si les «connotacions» milloraran o empitjoraran les condi-

cions de vida culturals i materials dels ciutadans d'Andorra.

L'aproximació a la Unió Europea, la signatura de l'acord d'intercanvi d'informació i l'acord monetari ens indiquen clarament com aniran les coses. «Perpinyà» i Palacio no poden ser, al segle XXI, els llocs on es decideix el futur d'Andorra. Els «furs» i privilegis ja no ens tutel·len i els prínceps ja no poden defensar-nos, ni posar «la lletra i la música» de les nostres vides.

Si la saviesa, la prudència i el bon sentit dels coprínceps els hi permet entendre els canvis culturals i de mentalitat de la societat andorrana i les implicacions de la construcció europea en el nostre petit país, estarà garantit el futur de la institució dels coprínceps.

El poble ha de ser qui posi la lletra i la música a la nostra convivència democràtica. ≡

Enginyer